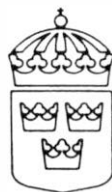

Motion till riksdagen

1988/89:Sf32

av Göran Ericsson (m)

med anledning av prop. 1988/89:86 med förslag
till utlänningslag m.m.

Mot.
1988/89
Sf32—37

Inledning

Förslaget om en ny utlänningslag ger riksdagen möjlighet att ta ställning till problem som den gamla lagen medfört och justera utlänningslagen i de delar där den gamla visat brister som t ex handläggningstider i utlänningsärenden.

Några påtagliga förändringar till en klarare och mer distinkt lagstiftning finns dock inte. Fortfarande kvarstår oklarheter och glidande formuleringar på centrala områden som medför att nya tolkningsfrågor med åtföljande debatt blir resultatet om förslaget antas av riksdagen.

I det följande skall jag peka på några sådana områden:

Asylregler

De grupper av flyktingar som räknas upp i förslaget, är dels konventionsflyktingarna, dels krigsvägrare och slutligen personer med vissa flyktingliknande skäl om inte undantagssituation föreligger.

Sverige kommer som föredragande statsråd påpekar att bli det första landet som i lag slår fast att krigsvägrare skall få asyl. Det framgår inte av propositionen vilka analyser som gjorts rörande de effekter som en lagstiftning av det här slaget kan komma att få. Begreppet krigsvägrare är inte närmare preciserat i propositionen. Det innebär således att varje värnpliktig i de västliga demokratier som använder begreppet krigsvägrare på de som undandrar sig värnplikt får asylrätt i Sverige.

Antalet asylberättigade ökar därmed lavinartat. I propositionen borde ha angivits hur många som därmed automatiskt får asylrätt i Sverige och vilka konsekvenser detta kan få för staten och kommunerna. Ointressant är ej heller den situation som Sverige utrikespolitiskt försätts i när landet blir tillflyktsort för värnpliktsvägrare och desertörer.

Jugoslavien t ex betraktar sina värnpliktsvägrare som desertörer och i Jugoslavien betraktas detta såsom ett grovt brott som medför 1—10 års fängelse. Det är inte en vårdslös gissning att anta, att många unga jugoslaver som vill vägra värnplikt kommer att söka fristad i Sverige där man då har automatisk asylrätt.

Första asyllandsprincipen/Routeregeln

Flyktingar som flyr sitt hemland där han känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, nationalitet, tillhörighet till en viss samhälls-

grupp eller på grund av sin religiösa eller politiska uppfattning och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av detta lands skydd, är en bra och viktig beskrivning av flyktingstatus.

De snabbt ökande flyktingströmmarna till Västeuropa från t ex Iran under 80-talet har sin givna förklaring i den omänskliga regim som etablerades där. Även från en rad andra länder nådde relativt stora strömmar flyktingar Sverige. Gemensamt för dem alla var att de varit i en eller flera västdemokratier innan de nådde Sverige. Länder som i allt väsentligt har liknande syn på flyktingar och liknande lagstiftning.

Det är t. ex. möjligt, kanske rent av naturligt, för en person som flyr att söka asyl i det första demokratiska land man når. Stora flyktingströmmar till Sverige passerar Frankfurts internationella flygplats där en tämligen stor polisstation finns. Om flykten är en flykt och inte en resa till ett förutbestämt land, söker flyktingen asyl i Frankfurt och inte någon annanstans.

Routeregeln bör därför avskaffas eftersom en tåg eller flygresa genom Europa nödvändigtvis medför att den flyende passerar rader av västliga demokratier med goda möjligheter för den flyende att få ett minst lika bra mottagande som i Sverige.

Det centrala för flyktingen bör rimligen inte vara vilket land han eller hon kommer till, utan att det är ett land med den civiliserade syn som kännetecknar de länder som ratificerat den FN-deklaration från 1951 som innehåller den definition som ovan citerats ur propositionen. Mot den bakgrunden bör routeregeln utgå ur utlänningslagen. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag innebärande att när en flykting når ett land som ratificerat konventionen från 1951, skall det landet anses vara första asylland.

Handläggningen av asylärenden

Avsnittet i propositionen om handläggning av asylärenden kommer att medföra kortare handläggningstider. Endast på en punkt finns anledning till att ifrågasätta detta. Det gäller invandrarverket som första instans. Föredragande statsråd underkänner polismyndigheten som handläggare i de enkla mål där utlänningslagstiftningen i dag är klar och svår att feltolka. Detta skulle innebära att polismyndigheten inte hittills på ett rättssäkert sätt prövat de ärendetyper som ankommit på polisen att avgöra.

Polisen som första instans i de enklare fallen är rationellt och tidsbesparande och skulle leda till snabbare handläggningstider. Statsrådet poängterar i sin skrivning att felaktig handläggning i asylärenden kan få obotliga skador. I denna beskrivning är jag beredd att instämma. Men obotlig är också skadan om polisen i brottmål griper och spärrar in en oskyldig person.

Den fråga som onekligen aktualiseras genom regeringens proposition är om skadan för person skall anses svårare om det rör en invandrare än om det rör en svensk medborgare i ett komplicerat brottmål? Antalet "polisavvisningar" är få i förhållande till det totala antalet, på Arlanda inkom ca 400 flyktingar en sommarmånad, fyra direktavvisades av polisen. Samma proportioner gäller i stort för hela året.

Slutsatsen måste därför bli, att staten inte litar på att polismyndigheten kan tolka utlänningslagstiftningen i asylhänseende. Om polismän som genomgått lång utbildning och beslutande polischefer som jurister inte förmår tolka en tämligen enkel lag torde rättssäkerheten i övrigt vara utomordentligt hotad. Så är naturligtvis inte fallet.

Förslaget skall i den delen avvisas och polisen behålla den rätt till direktavvisning som i dag gäller. Regeringen bör i den delen liksom svenska folket i övrigt lita på polismyndigheten och om åtgärder anses påkallade skall ytterligare utbildning och information lämnas.

Hemställan

Mot bakgrund av vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att asyl inte automatiskt utan prövning i varje enskilt fall skall meddelas krigsvägrare,
2. att riksdagen begär att regeringen skall återkomma med förslag innebärande att flyktingstatus ej gäller om flyktingen lämnar ett demokratiskt land till vilket flyktingen lyckats nå,
3. att riksdagen beslutar att polismyndighetens rätt till direktavvisning skall kvarstå i den omfattning som råder i dag.

Stockholm den 10 april 1989

Göran Ericsson (m)